

Kuva: Helsingin kaupungin aineistopankki/Lauri Rotko

Kaupunkiympäristön toimialan toimintasuunnitelma ja tulos- budjetti vuodelle 2019

Sisällysluettelo:

1	Toimintaympäristön muutokset.....	3
2	Kaupunkistrategian toteuttaminen	4
	Kestävän kasvun turvaaminen	4
	Uudistuvat palvelut	7
	Vastuullinen taloudenpito.....	9
	Vahva ja monipuolinen edunvalvonta.....	10
	Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan.....	10
	Hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö	11
	Digitalisaatio-ohjelman toteuttaminen.....	12
3	Investoinnit	13
	Kiinteä omaisuus, TA-kohta 801	13
	Rakennukset, TA-kohta 802.....	15
	Yleiset alueet, TA-kohdat 803 ja 804.....	16
	Irtaimen omaisuuden perushankinta, TA-kohta 805.....	19
	Arvopaperit, TA-kohta 806	19
	Muu pääomatalous TA-kohta 807	20

1 Toimintaympäristön muutokset

Helsingin asukasmäärän voimakas kasvu sekä mm. asumiskulttuurin muuttuminen vaikuttavat kaupunkiympäristön suunnitteluun ja sen sovittamiseen asukkaiden tarpeisiin. Kantakaupungin ja keskustan merkitys Helsingin vetovoimatekijöinä korostuvat, ja keskusta-alueiden suosio kasvaa lapsiperheiden keskuudessa. Yleisten alueiden käyttö lisääntyy, ja julkisen ulkotilan merkityksen korostuminen osana helsinkiläisten arkea vaatii panostusta yleisten alueiden laatutasoon. Asukasmäärän kasvu lisää myös suoraan palvelutilojen tarvetta. Muun muassa maksuttoman esiopetuksen takaaminen 5-vuotiaille sekä mahdollinen lasten kotihoidontuen kuntalisän poistaminen yli kaksivuotiaiden lasten osalta lisää ennakoimattomasti lakisääteisten koulu- ja päivähoitopalveluiden tilatarvetta. Myös kaupungin vuokra- ja asumisoikeusasuntojen kysynnän arvioidaan kasvavan.

Mahdollinen maakunta- ja sote-uudistus tulee vaikuttamaan merkittävästi toimintaan ja sen organisointiin sekä vastuisiin. Uusien toimintatapojen ja yhteistyömuotojen luominen vaatii merkittävää panostusta jo tarkastelujaksolla, mikäli uudistus astuu voimaan vuoden 2020 alusta. Mikäli sosiaali- ja terveystieteiden (Sote) sekä pelastustoimen siirtyminen maakuntahallintoon toteutuu, vuokrataan kaikki siirtyvän toiminnan käytössä olevat toimitilat Maakuntien tilakeskukselle kolmeksi vuodeksi yhden lisävuoden optiolla. Tämän jälkeen Maakuntien tilakeskus vuokraa maakunnan palveluverkon tarpeiden mukaiset tilat erikseen sovittavin ehdoin.

Euroopan Komission puhtaan energian paketti on käsitellyssä EU:ssa, ja osana sitä ollaan uudistamassa mm. uusiutuvaa energiaa, sähkömarkkinoita, energiatehokkuutta ja rakennusten energiatehokkuutta koskevia direktiivejä. Energiatehokkuusdirektiivissä tullaan asettamaan EU:lle tavoite energiatehokkuuden parantamiselle ja sen perusteella mahdollisesti maakohtaiset tavoitteet. Direktiivi saattaa myös sisältää veloitteen julkisen rakennuskannan peruskorjausmäärille. Direktiivin sisällöllä saattaa olla vaikutusta energiatehokkuussopimusten sisältöön ja siten myös Helsingin sitoumukseen. Rakennusten energiatehokkuusdirektiiviehdotuksen mukaan jäsenmaiden tulee laatia pitkän aikavälin peruskorjausstrategia rakennuskannan muuttamiseksi erittäin energiatehokkaaksi ja vähähiliseksi vuoteen 2050 mennessä. Direktiiviehdotukseen sisältyy veloitte suurehkojen palvelurakennusten varustamisesta automaatio- ja valvontajärjestelmillä vuoteen 2025 mennessä. Direktiiviesityksessä otetaan kantaa myös sähköautojen latauspisteisiin varautumiseen erityyppisissä rakennuksissa. Määräaika direktiivin saattamiselle osaksi kansallista lainsäädäntöä on 20 kuukautta, ja todennäköisesti tämä osuu Helsingin nykyiselle strategiakaudelle.

Vuoden 2019 aikana astunevat voimaan uusi tieliikennelaki ja liikennepalvelulain III-vaiheen säädökset sekä maantielain muuttuminen laiksi liikennejärjestelmästä ja maanteistä. Näiden lakien muutoksilla on vaikutusta myös kaupungin toimintaan. Vuonna 2019 vastaanotetaan kaupungin hallintaan uudet yleisen liikenteen tunnelit ja niihin liittyvä pelastuslaitoksen edellyttämä jatkuva operointivastuu. Tässä yhteydessä vahvistetaan myös liikennevalojen operointia yhteisessä Pääkaupunkiseudun liikenteenohjaintakeskuksessa.

Maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutosten seurauksena vastuut hulevesiviemäroinnin kustannuksissa muuttuvat. Lainmuutoksen jälkeen kunta vastaa hulevesiviemäroinnistä ja siitä aiheutuvista kustannuksista. Kunta (Helsingissä kaupunkiympäristön toimiala) joutuu maksamaan HSY:lle yleisiltä alueilta hulevesiverkostoon johdettavien vesien osuuden kustannuksista.

Elintarvikelain kokonaisuudistus on käynnistymässä. Kokonaisuudistuksen tavoitteena on kohdentaa valvontaa entistä riskiperusteisemmin vaarantamatta kuitenkaan elintarviketurvallisuutta. Valvontaan on suunnitteilla riskiperusteinen vuosimaksu. Ympäristöterveydenhuollossa elintarvikelain mukaisten valvontatehtävien tarpeen arvioidaan kasvavan elintarvikeyritysten määrän kasvun myötä. Maahanmuuttotaustaisten yrittäjien kasvava osuus elintarvikealalla lisää edelleen neuvontatarvetta.

Asuntovuokrauksessa kansliapäällikön asettaman vuokratyöryhmän esityksen tuomat mahdolliset muutokset vaikuttavat toimintaan ja talouteen merkittävästi. Subventoitu asuminen loppuisi ja asuntovuokraustoiminta laajentuisi vuokrasopimusten siirtyessä muilta toimialoilta ja liikelaitoksilta asuntovuokraukseen (vuoden 2019 aikana n. 2000 asuntoa).

Valtakunnallisesti merkittäviä muutosajureita ovat lakiuudistusten myötä mahdollistuva 3D-kiinteistönmuodostus sekä julkishallinnon paikkatietoalustan, kansallisen maastotietokannan, uuden osoitetietojärjestelmän sekä digitaalisen kaavoituksen hankkeet. Tällä tulee olemaan vaikutuksia kaavoitukseen, kiinteistönmuodostukseen ja rakennusvalvontaan.

2 Kaupunkistrategian toteuttaminen

Kestävän kasvun turvaaminen

Asuntotuotannon edistäminen

Vuonna 2019 jatketaan Helsingin yleiskaavan toteuttamista toteuttamishojelman ensimmäisen vaiheen painopiste-alueiden suunnittelulla. Suunnittelu edellyttää alueiden elinkeinopoliittista profiloitua, tarvittavien kaupallisten selvitysten ja ilmastovastuullisia ratkaisuja tukevien selvitysten laatimista. Tärkeimpiä yleiskaavan toteuttamishojelman ensimmäisen vaiheen kokonaisuuksia ovat Vihdintien bulevardin ja Tuusulanväylän bulevardin jatkosuunnittelu. Vihdintien asemakaavoitus käynnistyy tavoitteena erityisen ilmastoviisaan urbaanin alueen suunnittelu. Yleiskaavan toteuttamisen kannalta kriittisille alueille laaditaan vuoden 2019 aikana maanhankinnan suunnitelma.

Maailman toimivimman kaupungin varmistamiseksi laaditaan maanalaista yleiskaavaa, jolla ohjataan pääosin kalliin sijoittuvia suuria ja tärkeitä tilavarauksia. Vuonna 2019 esitellään kaavaluonnos päätöksentekoon. Valmistelun kokonaisaikataulu on sidottu kaavan sisältöä määrittävien keskeisten tekijöiden kuten maanalaisen kokoojakadun ja lentoradan linjauksiin. Kaavassa arvioidaan myös maalämmön toteuttamisedellytyksiä.

Vantaa, Sipoo ja Helsinki ovat valtuustoissaan puoltaneet Östersundomin yhteistä yleiskaavaa vuonna 2018. Yleiskaavan hyväksyminen edellyttää kuitenkin maakuntakaavan voimaantuloa. Vuonna 2019 arvioidaan jatkosuunnittelun vaihtoehtoja sekä rakennuskiellon vaikutuksia ja käynnistetään tarvittavat toimenpiteet. Östersundomin nykyisten asuntoalueiden vesihuollon kapasiteetti selvitetään, ja laaditaan mahdollisuuksien mukaan asemakaavan muutoksia, jotka mahdollistavat pienimuotoisen täydennysrakentamisen.

Vuonna 2018 aloitettu asuntotonttien yleinen varauskierros saatetaan päätökseen, ja uuden kierroksen valmistelu aloitetaan. Päättyvien asuntotonttien maanvuokrasopimusten uusimista koskevat viranhaltijapäätökset tehdään pääosin lokakuun 2019 loppuun mennessä.

Alueellisen ja markkinaehtoisin pysäköinnin periaatteet viedään vuonna 2019 päätöksentekoon ja valmistellaan periaatteiden pilotointi uusilla asuntoalueilla. Lisäksi tehostetaan asutokatuja talvihoitoa: Suutarilan ja Kaarelan pi-lottialueista asutokatuja lumenpoiston toimenpideaikavaatimusta on tiukennettu.

Liikkumisen sujuvuus ja kestävät kulkumuodot

Liikkumisen kehittämissuojelman mukaisesti kehitetään kantakaupungin raitioiteitä sekä laajennetaan raitiotieverkkoa HSL:n raitioliikenteen linjastouudistuksen ja Helsingin raitioliikenteen kehittämissuojelman mukaisesti. Länsi-Helsingin raitioiteiden, mukaan lukien Vihdintien bulevardin pikaraitiotien yleissuunnitelma valmistuu. Viikin-Malmin pikaraitiotien yleissuunnittelu aloitetaan ja osallistutaan pikaraitiotien yleissuunnittelun kaupunkitaloudelliseen arviointiin. Raide-Jokerin ja Kruunusiltojen toteutussuunnittelu jatkuu. Länsilinkin ympäristöstä valmistuu maankäytön ja liikenteen yleissuunnitelma, joka tuo keskipitkällä aikavälillä ratkaisuja Jätkäsaaren ja Etelä-Helsingin autoliikenteen haasteisiin.

Pyöräilyn kehittämisen osalta edistetään kantakaupungin tavoiteverkon ja baanaverkon toteutumista: yleissuunnitelmat laaditaan Länsibaanasta, Arabianrannanbaanasta sekä Kuusisaaren- ja Munkkiniemenbaanoista. Pyöräiliikenteen edistämissuojelma päivitetään ja toteutetaan pyöräiliikenteen edistämissuojelman toimenpiteitä. Lisäksi pyöräilyn ja jalankulun edellytyksiä parannetaan tehostetun talvikunnossapidon avulla ja kasvattamalla jalankulun ja pyöräilyn priorisoitua talvihoidon reitistöä.

Älyliikennestrategia päivitetään, ja sen yhteyteen laaditaan visio Helsingin automaattiliikenteelle. Lisäksi laaditaan älyliikenteen järjestelmien määritykset ja käyttöönotot liikenteenohjausjärjestelmän, automaattipollarien ja tunnelilemattiikkajärjestelmän osalta. Liikennevalvontakameraverkkoa kehitetään ja parannetaan, ja kaupungin liikennevalvojen ohjausverkon valokuiduttaminen alkaa pilottikohteissa.

Keskustan elinvoimaisuuden kehittäminen

Kantakaupungin osalta muodostetaan strategiaan perustuva kokonaisnäkemys urbaanista ja elinvoimaisesta kaupunkikeskustasta. Vuonna 2019 valmistuvat keskustavisio ja kantakaupungin asemakaavojen ajantasaistamisen periaatteet sekä Kauppatorin asemakaava ja Eteläsataman suunnitteluperiaatteet. Hakaniemen ja Sörnäistenrannan

suunnittelua jatketaan. Kävelykeskustan merkittävämmän laajentamisen ja keskustan läpiajoliikennettä ja satamien raskasta liikennettä katutilassa vähentävän maanalaisen kokoojakadun edellytysten selvitystyö jatkuu.

Puistojen peruskorjauksen suunnittelun merkittävimmät kohteet ovat kantakaupungissa Kaisaniemenpuisto ja -ranta, Johanneksenpuisto ja Sibeliuksen puisto. Töölönlahden rantaraitin suunnittelu välillä Helsinginkatu-Karamziniranta käynnistyy. Töölöntorin kehittämiseksi järjestetään suunnittelukilpailu.

Vuonna 2019 laaditaan keskustan yleisten alueiden käytön periaatteet. Lisäksi toteutetaan 10 uutta yleisökäymälää (City-wc).

Moderni ilmastovastuu

Modernin ilmastovastuun edistämiseksi pyritään aktiivisesti kohti Helsingin päästövähennysohjelman tavoitteita. Asuntotuotannon hankkeissa rakennusten energiatehokkuusvaatimukset ovat uudisrakentamisessa noin 10 % mää räystasoa tiukemmat. Peruskorjaushankkeille asetetaan yhteistyössä Helsingin kaupungin asunnot Oy:n kanssa täsmälliset energiatehokkuusvaatimukset vuoden 2019 aikana. Kaupungin oman toiminnan ilmastovastuuta kannetaan parantamalla kaupungin rakennetun omaisuuden energiatehokkuutta ja vähäpäästöisyyttä. Kaupungin omaa rakentamista ohjataan huomioiden kansallista vähimmäistasoa kunnianhimoisemmat energiatehokkuusnormit. Vuoden 2019 tärkeimpiä toimenpiteitä ovat rakentamisen energia- ja ympäristötavoitteiden asettamisen ja seurannan kehittäminen, uuden energiankulutuksen seurantajärjestelmän käyttöönotto, energiankulutus- ja olosuhdeseurantatiedon yhdistäminen pilottikohteissa, taloteknisten tietoverkkojen kehittäminen, Hiilineutraali Helsinki -toimenpideohjelman toteuttamisen käynnistäminen ja uudenlaisten energiatehokkuuskumppanuuksien kehitystyön käynnistäminen yhdessä kuutoskaupunkien ja elinkeinoelämän kanssa.

Energiatehokasta rakentamista ja uusiutuvien energialähteiden käyttämistä edistetään rakennusvalvonnan ohjauksella, kannustuksella ja taksapolitiikalla sekä painottamalla laadukasta ja kosteusturvallista rakentamista, sisäilma-ongelmien ennalta ehkäisemistä ja hulevesien hallintaa.

Hulevesiratkaisujen suunnittelun kehittämiseksi kootaan tietoa Kuninkaantammen hulevesiratkaisujen ylläpidosta, elinkaaresta ja vaikutuksista, ja tietojen pohjalta kehitetään hulevesien hallintaratkaisuja. Maalämmön hyödyntämisen periaatteet saatetaan päätökseen, ja pohja- ja kalliorakentamisen hiilijalanjäljen arviointityökalu valmistuu vuoden 2019 aikana. Massojen hallinnan koordinointi ja kehittäminen jatkuu päivitetyn massojen hyödyntämisen kehittämissuunnitelman ja siihen liittyvän toimenpideohjelman mukaisesti.

Ulkovalaistuksen energiatehokkuutta parannetaan energiansäästötavoitteiden saavuttamiseksi päivittämällä Helsinki-LED -hanke sekä osallistutaan älykkään valaistuksen kehityshankkeisiin. Lisäksi käynnistetään liikuntareittien ulkovalaistuksen saneerausohjelma.

Liikenteen ilmanlaatu- ja meluhaittoja minimoidaan ilmanlaadun ja meluntorjunnan toimenpidesuunnitelmien mukaisesti.

Jalankulun ja pyöräilyn priorisoitua talvihoidon reitistöä kasvatetaan.

Noin 20 uuden sähköauton latausaseman rakentamiseksi kantakaupunkiin määritellään hankkeen kriteerit sekä järjestetään kilpailutus. Jalankulun ja pyöräilyn priorisoitua talvihoidon reitistöä kasvatetaan.

Elävät, omaleimaiset ja turvalliset kaupunginosat

Merellisyyden vahvistaminen

Merellisen strategian toimeenpano jatkuu projektoimalla strategian toimenpiteitä konkreettisiksi suunnitelmiksi. Vuonna 2019 järjestetään Vasikkasaaren toteuttajakumppanihakua sekä suunnitellaan ja rakennetaan kunnallistekniikka Vallisaareen ja Kuninkaansaareen.

Kaupungin ranta-alueille ja rantaraitteille laaditaan valaistusperiaatteet ja sen pohjalta aloitetaan rantojen valaistuksen yleissuunnitelmanvalmistelu.

Nihdin ja Suvilahden ranta-alueiden asemakaavoitus etenee Kalasatamassa, ja Hernesaaren asemakaava saataan loppuun. Lisäksi laaditaan Jätkäsaaren ja Ruoholahden täydennysrakentamiskaavoja. Isosaaren ja Kuivasaa-
ren asemakaavat viedään kaupunkiympäristölautakuntaan.

Helsingin vesistöjen ja pääkaupunkiseudun edustan merialueen tilaa seurataan. Tuotettua tietoa hyödynnetään etenkin kaupungin merellisen strategian toteutuksessa, ympäristön tilan arvioinnissa sekä alueiden kaavoituksessa. Toteutetaan uudistettua kaupungin Itämeri-toimenpideohjelmaa.

Vuonna 2019 kartoitetaan 10 tähtikohdesaaren luontoarvot ja laaditaan kohteiden kehittämissuunnitelmat. Itäisen saariston hoito- ja kehittämissuunnitelma valmistuu, ja saarikortit viimeistellään yhteistyössä eri palveluiden kanssa. Lisäksi selvitetään vesijoukkoliikenteen kehittämisvaihtoehtoja ja laaditaan merellisen suunnitelman maisematarkastelut. Kaupungin ranta-alueille ja rantaraitteille laaditaan valaistusperiaatteet, ja niiden pohjalta aloitetaan rantojen valaistuksen yleissuunnitelmanvalmistelu.

Kansallisen kaupunkipuiston perustamisen esiselvitys saatetaan päätökseen ja luodaan valmiudet valmiudesta siirtä seuraavaan vaiheeseen.

Vahvistetaan kaupunginosien omaleimaisuutta täydennysrakentamisen, maisemasuunnittelun ja luonnonhoidon keinoin.

Vuonna 2019 vahvistetaan erityisesti elävien ja omaleimaisten kaupunginosien suunnittelun tietopohjaa hankkimalla uudentyyppistä tietoa kaupunkielämästä liikennettä, luontoa ja sosioekonomista kehitystä kuvaavan perinteisen tiedon rinnalle. Tämä on erityisen tärkeää urbaanin, elävän ja käveltävän kaupungin suunnitteluvedellytysten parantamiseksi.

Puistojen uudisrakentamisen suunnittelu keskittyy suurten asuntotuotantokohteiden puistohankkeisiin suurpiireissä erityisesti keskisen, koillisen ja itäisen suurpiirin alueilla. Kohteita ovat Raide-Jokeriin liittyvät Käskynhaltijantien ympäristön puistot, Maunulan koillisosan puistot, Siltavuorenranta ja Merihaanpuisto. Asuinalueilla suunnitellaan peruskorjauksia muun muassa Maistraatinpuistoon, Ilveskorvenpuistoon sekä leikkipuistoihin Traktori, Maunula ja Lampi. Projektialueilla painopiste on Pasilan ja Kruunuvuorenrannan puistojen suunnittelussa. Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden osalta mm. Kivikon liikuntapuiston suunnittelu sekä Keskuspuiston viitoitussuunnitelma käynnistyvät.

Yleisten alueiden tarvetarkastelut eli aluesuunnitelmat laaditaan Kaarelan, Maunula-Oulunkylän, Herttoniemen ja Vuosaaren alueilla. Maisemasuunnittelun osalta valmistellaan Malminkartanonhuipun ja Kivinokan asemakaavoja. Alppipuiston ehdotus viedään lautakuntaan vuoden 2019 aikana.

Luonnon- ja maisemahoidon suunnitelmien laadinta jatkuu Konala-Pitäjänmäen, Pakila-Tuomarinkylän ja Mellunkylä-Vartiokylän alueella sekä aluesuunnitelmien valmistuttua Kaarelan, Maunula-Oulunkylän, Herttoniemen ja Vuosaaren alueilla. Sen jälkeen kun lautakunta on hyväksynyt Keskuspuiston luonnon- ja maisemahoidon yleissuunnitelman, laaditaan toteutussuunnitelmat Laakson ja Ruskeasuon sekä Pirkkolan metsän alueille.

Luonnonsuojeluohjelman tavoitteiden toteuttamiseksi laaditaan ja tuodaan ympäristö- ja lupajaostoon päätöksentekoon rauhoitusesitykset sekä hoito- ja käyttösuunnitelmat kolmesta Helsingin mailla olevasta luonnonsuojelukohteesta. Lisäksi alkaa Nuuksion kokonaisuuteen kuuluvan Salmen ulkoilualueen luonnonhoidon suunnittelu

Luonnonsuojeluohjelman sisällä koordinoidaan ja toteutetaan Vanhankaupunginlahden lintuvesi Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelman toimia sekä aloitetaan Östersundomin lintuvedet Natura 2000 -alueen hoito- ja käyttösuunnitelman laadinta.

Tapahtumasähköpalvelua kehitetään laatimalla tapahtumasähköselvityksen teknisen osuus. Lisäksi kehitetään edelleen ulkovalaistuksen ohjauksjärjestelmää valaistuksen ohjaukseen ja hyödynnetään sen tuomat mahdollisuudet tapahtumavalaitusten toteuttamiseksi asiakaslähtöisesti.

Laaditaan alueellisia kehittämissuunnitelmia yleiskaavan toteuttamisohjelman täydennysrakentamisalueille

Tulevia täydennysrakentamishankkeita edistetään tekemällä laajempia kokonaistarkasteluja usealla alueella – joko suunnitteluperiaatteita tai kaavarunkoja. Strategisesti tärkeät asemanseudut sekä Raide-Jokerin ja Kruunusillat-pikaraiotien varret ovat täydennysrakentamiskaavoituksen painopistealueita, ja yhteistyössä muiden toimijoiden

kanssa selvitetään mahdollisuuksia parantaa näiden alueiden täydennysrakentamisen edellytyksiä sekä teknistä toteutettavuutta.

Täydennysrakentamisen suunnitteluperiaatteet laaditaan mm. Kontulaan, Vuosaaren Kallvikintielle, Itä- ja Länsi-Pasilaan, Malminkartanoon ja Lauttasaareen. Metroasemien seutuja kehitetään mm. Herttoniemessä, Kontulassa, Rastilassa, Vuosaarella ja Itäkeskuksessa. Suurimpia asemakaavahankkeita ovat Laajasalon keskustan, Kruunusiltojen raitiovaunuvarikon, Vuosaaren keskustan, Itäkeskuksessa Puhoksen kauppakeskuksen ja Raide-Jokerin pääte pysäkin ympäristö. Karhunkaatajan alueen asemakaava viimeistellään nähtävillä olleen ehdotuksen pohjalta, ja Viikin-Pihlajiston alueen kokonaistarkastelu täydennyskaavoituksen pohjaksi jatkuu Raide-Jokeriin ja Viikin-Malmin pikaraitiotiehen tukeutuen. Malmin keskustan uudistamista jatketaan vuonna 2018 käynnistyneen visiotyön pohjalta. Malmin lentoaseman alueen kaavoitusta jatketaan ensimmäisten laajemmin asuinrakentamista sisältävien asemakaavojen valmistelulla ja Pasilan asemakaavoitusta jatketaan mm. tornialueen kaavoituksen osalta.

Segregaation ehkäisy

Yhdessä kaupunginkanslian kanssa on vuonna 2018 kiinnitetty kokonaisvaltaisesti huomiota segregaa-tion ehkäisyyn täydennysrakentamisen painopistealueiden priorisoinnissa. Täydennysrakentamisen kaupunki-uudistuskohteiksi valitaan Malmi, Kontula-Mellunmäki ja Kannelmäki- Malminkartano. Lisäksi Meri-Rastila ja Jakomäki vaativat segregaa-tion ehkäisyyn näkökulmasta edelleen huomiota. Kaupunki-uudistuksen toteuttamiseksi suunnataan toiminnan resursseja ja tehdään yhteistyötä kaupungin toimijoiden kesken. Kohdennetaan asemakaavojen ja yleisten alueiden suunnittelua, toteuttamista riittävästi näihin kaupunki-uudistuskohteisiin. Aluesuunnitelmissa tutkitaan sukupuolivaikutusten arviointia osana kaupunginkanslian tutkimushanketta.

Kaupungin vuokratuloissa tavoitteena on sosiaalisesti ja taloudellisesti tasapainoinen asukasrakenne. Asuntotuotannon käynnistettävistä hankkeista noin 50 % on ARA-vuokra-asuntoja ja noin 50 % on välimuodon asuntoja eli asumisoikeus- ja Hitas-asuntoja. Hissivastuksen avulla edistetään hissien jälkiasennuksia vanhaan asuntokantaan.

Uudistuvat palvelut

Monipuoliset sijaintipaikat yrityksille

Toimitilakaavoja laaditaan siten, että toimitilakaavavaranto ei vähene toimitila-alueilla ja keskustoissa, ja että työpaikkamäärä lisääntyy asukasmäärän suhteessa kaupunkistrategian mukaisesti. Toimitila-alueiden tulevaisuutta vahvistetaan laatimalla suunnitteluperiaatteet mm. Lassila-Kannelmäen toimitila-alueelle. Marian kasvuyrityskam-puksen kaavaehdotus valmistellaan 2018 pidetyn konseptikilpailun pohjalta. Laakson yhteissairaalan ja Helsinki Gardenin alueen suunnittelua jatketaan. Pasila-Vallila-Kalasadama -akselia vahvistetaan laatimalla Teollisuuskadun ympäristön kaavarunko 2018 laadittujen suunnitteluperiaatteiden pohjalta.

Yrityksiä varten suunnitellaan uusi merkittävän kokoluokan yritystoiminnan alue Östersundomin Norrbergetiin. Pienyritysten sijoittumisedellytyksiä Pohjois-Helsinkiin edistetään laatimalla asemakaavoituksen tueksi tarvittavat jatko-selvitykset 2018 laaditun pienyritystonttiselvityksen pohjalta. Vuoden 2019 aikana aloitetaan maanvuokrauseriaat-teiden valmistelu olemassa oleville teollisuusalueille yritysten pitkän tähtäimen toiminnan mahdollistamiseksi, niin että neljälle alueista periaatteet saadaan valmiiksi.

Elinkeinoelämän edellytyksiä edistetään toteuttamalla citylogistiikan toimenpiteitä, osallistamalla matkailuinfran ke-hittämiseen ja varmistamalla kunnallistekniikka oikea-aikaisesti uusiin elinkeinoelämän rakentamiskohteisiin.

Kumppanuus ja osallisuus

Kaupunkiympäristön toimialalla on laadittu toimialatasoinen osallisuussuunnitelma, jolla toteutetaan kaupunkitasoi-sen osallisuusmallin periaatteita. Osallisuussuunnitelmassa on määritelty osallisuuden kärkihankkeet. Ne ovat sel-laisia, jotka kytkeytyvät toimialan jokaiseen palvelukokonaisuuteen ja joiden toteuttaminen edellyttää suuren asian-tuntijajoukon osaamista. Kärkihankkeita ovat Hiilineutraali Helsinki 2035- ohjelma sekä osallistuvaa budjetointi. Osallistuvan budjetoinnin kautta saadaan kaupunkilaisilta runsaasti ehdotuksia, jotka kohdentuvat kaupunkiympä-ristön toimialalle. Toimialalla käydään kaupunkilaisten kanssa vuoropuhelua heidän tekemistään ehdotuksista, an-netaan budjettiesityksistä asiantuntevia arvioita ja ollaan toteuttamassa valittuja ehdotuksia yhdessä kaupunkilais-ten kanssa.

Kaupunkiympäristö tulee olemaan esillä myös keskustakirjasto Oodissa, jonne avataan osallisuustila Brygga. Se tarjoaa kaupunkilaisille tietoa siitä, miten kaupungin kehittämiseen voi osallistua ja tarjoaa myös mahdollisuuksia osallistua toimialan kehittämiseen. Osallisuus on myös keskeinen näkökulma vuonna 2020 valmistuva kaupunkiympäristötalon kaupunkilaisille avoimien tilojen suunnittelua.

Yksi tärkeä näkökulma osallisuussuunnitelmassa on alueellisuuden vahvistaminen. Alueellisen näkökulman vahvistamisessa pyritään myös parempaan asiakaskokemukseen. Jatkossa kootaan yhä enemmän tietoa alueellisesti, järjestetään alueellisia tilaisuuksia ja tehdään tiivistä yhteistyötä kaupungin eri toimialojen kesken. Tällaisia alueellisia tapahtumia ovat esimerkiksi Kantakaupunkimessut ja Itämessut, joissa esitellään laajasti näiden alueiden suunnitelmia.

Ketterä toimintakulttuuri

Katutöiden kilpailutusta kehitetään siten, että työt häiritsisivät mahdollisimman vähän kaupunkilaisten arkea. Työmaiden haittoja hallitaan paremmin kehittämällä ohjelmointia, arvioimalla merkittävien infrahankkeiden liikenteellisiä työnaikaisia vaikutuksia ja kehittämällä työmaahaittojen etukäteisarviointityökalua. Myös viestintää ennen työmaan käynnistymistä ja sen aikana kehitetään osana työmaan urakkaa. Lisäksi infrarakentamisprosessia sujuvoitetaan yhteistyössä toimialan muiden palveluiden ja kanslian kanssa sekä erillisenä hankkeena kaupungin rakennuttamispalvelu Staran työmaiden osalta. Vuonna 2019 toteutetaan katujen rakennuttamisprosessin lean-kehittäminen, johon sisältyy hanke Aalto-yliopiston kanssa.

Rakentamisen laatua ja rakennusprosessin ketteryyttä parannetaan ottamalla käyttöön uusia hankinta- ja urakka-
muotoja.

Asuntorakentamisprosessin sujuvoittamistyön ensimmäinen vaihe saatetaan päätökseen yhteistyössä kaupungin muiden palveluiden kanssa. Ensimmäinen vaihe käsittää ammattimaisen kerros- ja rivitalorakentamisen prosessin asemakaavoituksesta rakennuksen valmistumiseen.

Rakennuslupakäsittelyssä ja rakennustyönaikaisessa valvonnassa painotetaan korkeatasoista suunnittelua. Lupaprosesseja kehitetään sujuvammaksi muotoilemalla niitä yhdessä muiden toimijoiden kanssa

Suunnitelmallisen ympäristövalvonnan riskinarviointia kehitetään ja valvontaa yhtenäistetään koko maakunnan alueella. Valvonnan piiriin kuuluvien tilojen terveellisyttä parannetaan mm. lisäämällä yhteistyötä erityisesti tilojen omistajien ja käyttäjien kanssa. Valvontaa kohdistetaan erityisesti kouluihin sekä päivähoitotiloihin ja leikkipuistoihin sekä elintarvikehuoneisoihin, myös uimaranta- ja allasvesien valvonta kuuluu painopisteisiin.

Ulkoilmatapahtumien järjestämisen prosesseja kehitetään (lean-kehittäminen) asiakaslähtöisemmäksi. Rantakesä-konseptin tyyppistä toimintatapaa laajennetaan koskemaan ympärivuotisesti koko kaupunkia kartoittamalla tapahtumapaikkoja, joissa tapahtumia pystytään järjestämään ilmoituksella ilman lupamenettelyä.

Palveluita uudistetaan asiakaslähtöisesti

Vuosi 2019 on toimialan asiakaskokemuksen parantamisen teemavuosi. Parannamme asiakaskokemusta ja lisäämme asiakastyytyväisyyttä suunnitelmallisesti ja kautta organisaation. Kehittämisprojektit ja -toimenpiteet tehdään yhdessä asiakkaiden kanssa organisaatorajat ylittävissä työryhmissä. Asiakaskokemuksen mittaamista ja palvelupolkuja kehitetään. Asiakkaiden tekemien toimenpidepyyntöjen, lupahakemuksien ja ilmoitusten viivytyksettö-
mään ja asiantuntevaan käsittelyyn panostetaan. Palauteprosessin toimivuutta edistetään. Tapahtumien järjestämisestä tehdään helpompaa. Asiakasviestintää selkeytetään. Koko henkilökunnan asiakasosaamista (asiakastyön ajokortti) lisätään.

Kaupunkiympäristön toimialan keskitetty asiakaspalvelu kehittää neuvontakanavia, hyödyntää tekoälyä palautteen välittämisessä ja lisää automaatiota palvelutuotannossa sekä laajentaa Chat-palvelua. Sähköiseen asiointiin liittyvä asiakastyytyväisyyden mittausjärjestelmä on käytössä ja asiakaspalautetta kerätään jatkuvasti.

Pysäköinninvalvonnassa otetaan käyttöön konenäköä hyödyntävä valvontajärjestelmä (ns. kamera-auto), ja järjestelmän kehitystä jatketaan vuoden 2019 aikana.

Sähköisten palvelukanavien hyödyntämistä laajennetaan ja monipuolistetaan muun muassa uudistamalla asukasvalintajärjestelmän tietotekninen ympäristö, ottamalla käyttöön rakennusten paikan merkintöjen ja sijaintikatselmus-

ten tilaussovellus ja tarjoamalla mahdollisuus hoitaa kaikki asukas-pysäköintitunnus- liittyvä asiointi verkossa. Alueiden käytön lupaprosessia sujuvoitetaan lisäämällä vuonna 2018 valmistuneeseen ALLU-järjestelmään sähköinen asiointi, joka toteutetaan lupapiste.fi -alustalla.

Uusi valtakunnallinen ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmä (VATI) otetaan käyttöön vuoden 2019 alussa. Ympäristönsuojelun ja jätehuollon valvontaa toteutetaan riskiperusteisesti ympäristönsuojelun valvontasuunnitelman ja -ohjelman mukaisesti. Valvontaprosesseja sujuvoitetaan mm. kehittämällä yhteistyötä alueiden käytön valvonnan kanssa.

Kaupungin toiminnassa edistetään esteettömyyttä, esteettömyystyöryhmä koordinoi ja toimeenpantee kaupungin esteettömyyslinjauksia. Työympäristöä ja liikkumista (MaaS) kehitetään sekä ympäristöjohtaminen viedään osaksi johtamis- ja toimintajärjestelmää.

Helsingissä lisätään kaupunkilaisten toimintakykyä ja mahdollisuuksia turvalliseen itse- ja omahoitoon ja kotona asumiseen. Kiinteistöhoitoyksikön apuvälinetiimi kehittää kotiin tehtävien muutostöiden rakennuttamisprosessia ja apuvälineiden huoltoa. Liikkuvan apuvälinehuoltopisteen käyttöönottoa suunnitellaan asukaslähtöisesti yhteistoiminnassa sosiaali- ja terveystoimialan kanssa.

Vastuullinen taloudenpito

Maapoliittisten linjausten toinen vaihe (mm. maankäytösopimukset, etuostot, lunastukset) saatetaan päätöksentekoon keväällä 2019. Raide-Jokerin vaikutusalueen maapoliittiset periaatteet laaditaan yhteistyössä kaupunginkansli- an kanssa. Maapoliittisten linjausten yhteydessä uudistetaan vuokratonteilla tapahtuvan täydennysrakentamisen edistämistä koskevat täydennysrakentamiskorvausperiaatteet.

Vuoden 2019 alussa valmistellaan kiinteistöstrategian ja sisäilmaohjelman toteuttamisohjelma, jonka pohjalta ohjataan ja seurataan toimenpiteiden toteutumista. Kiinteistöstrategiassa ja sisäilmaohjelmassa esitetyt toimenpiteet hankkeistetaan, aikataulutetaan ja vastuutetaan sekä käynnistetään toteutus. Sisäisen vuokramallin uudistus käynnistetään kiinteistöstrategian mukaisesti. Tilahankkeiden käsittelyohje päivitetään yhdessä kaupunginkansli- an kanssa siten, että se mm. ottaa paremmin huomioon uusien toteutusmuotojen vaikutuksen päätöksentekoon. Myös kaupungin rakennuskannan arvottaminen päivitetään kiinteistöstrategian mukaisesti. Kaupungin toimintamalli sisäil- maongelmien ratkaisemiseksi päivitetään ja viestintäohjetta täydennetään mm. esimiesten viestintäoppaalla.

Koko kaupungin julkisten tilojen suunnittelua (kadut, puistot, aukiot jne.), rakentamista ja ylläpitoa ohjaavaa kaupun- kitilaohjetta täydennetään ja kehitetään laaja-alaisena yhteistyönä kaupungin organisaatioiden kanssa. Verkostotar- kasteluja ja palvelulinjausten laatimista jatketaan ja varmistetaan ulkotilojen kaupunkikuvallinen, toiminnallinen ja ekologinen laatu sekä kustannustietoisuus ja toteutettavuus. Hankeohjelmia laaditaan etupainotteisesti osana kaa- vahankkeita. Keskeisenä yhteistyö- ja suunnittelufoorumina toimii yleisten alueiden ryhmien toiminnan käynnistyminen.

Tilojen väli aikaista ja lyhytaikaista vuokrausta kehitetään. Palvelutilaprosesseja sujuvoitetaan käyttäjätoimialojen ja kaupunkiympäristön toimialan yhteistyönä. Palvelutilaverkkoon liittyvän asukas-yhteisön menettelyitä kehitetään ot- taen huomioon alueiden erityispiirteet ja resurssit.

Asuntotonttien maanvuokrasopimusten indeksointikäytäntö uudistetaan siten, että maanvuokra seuraa vuokratou- ken aikana nykyistä paremmin tonttien todellista arvonkehitystä.

Infraomaisuudenhallinnan menetelmien ja järjestelmien kehittäminen jatkuu. Kuntotiedon analysointia kehitetään sekä tehdään siltojen riskienarviointia korjausten ja investointien ajoittamiseksi. Teetetään korjausvelkalaskelmia tukemaan investointien ohjelmointia ja budjetointia. Laaditaan infraomaisuuden hallinnan linjauksen pohjalta toimen- pideohjelma.

Rakennusten ylläpidon hankintaa ja valvontaa kehitetään siten, että se ottaa paremmin huomioon rakennusten ener- giatehokkuuden parantamisen, sisäilman laadun, kunnonhallinnan ja asiakaspalvelunäkökulmat. Kehitetään raken- nusten kunnon arviointia hankkimalla arviointiin järjestelmä tukemaan teknisen isännöinnin toimintaa. Kiinteistöhoi- don sisäistä laadunarviointia kehitetään tavoitteena kiinteistönhoidon laadun mittaaminen ja parantaminen. Kehitys- työn pohjalta arvioidaan myös ulkoa ostettujen kiinteistöhoitopalvelujen laatumäärittäjä ja mittaamista.

Toimialalla valmistellaan hankintastrategian toimenpideohjelma ja aloitetaan ohjelman toimenpiteiden toteuttaminen sekä jatketaan hankintojen järjestämisen ja hankintaprosessien kehittämistyötä.

Toimialan toimintojen tuottavuutta mitataan vuonna 2018 kehitetyn mittariston avulla, ja saatua tietoa hyödynnetään toimenpiteiden kehittämisessä tuottavuutta parantavaan suuntaan.

Vahva ja monipuolinen edunvalvonta

Vuonna 2019 osallistutaan aktiivisesti ylikunnallisten suunnitteluratkaisujen edistämiseen Helsingin strategisten tavoitteiden mukaisesti. Tärkeimpiä näistä ovat uuteen MAL2019-sopimukseen tähtäävä suunnittelu- ja ehdotusvaiheeseen vuonna 2019 tuleva Uudenmaan maakuntakaava.

Toimiala osallistuu myös maakunta- ja sote-uudistuksen valmisteluun muun muassa mahdollisesti maakunnalle siirtyvien tilojen sekä ympäristöterveydenhuollon osalta.

Helsingin kansainvälistä saavutettavuutta pyritään parantamaan edistämällä lentoradan suunnittelua yhdessä kaupungin muiden toimijoiden kanssa. Helsinki on vahvasti mukana myös 12-vuotisen valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman valmistelutyössä. Lisäksi se jatkaa aktiivisena toimijana sekä uudistetun Covenant of Mayors for Climate and Energy -sitoumuksen toimeenpanoa että toimintaansa energia- ja ilmastoasioihin keskittyneissä kaupunkiverkostoissa (mm. Energy Cities) ja raportoi sitoumusten tavoitteiden toteutumisesta säännöllisesti.

Toimiala osallistuu maankäyttö- ja rakennuslain uudistustyön kommentointiin ja sidosryhmäyhteistyöhön ja seurataan sekä uuden tyyppisen digitaalisen kaavoituksen lähtötietojen vaatimusten määrittelyyn.

Sisäilmaongelmien ratkaisemiseksi osallistutaan aktiivisesti mm. kuntien sisäilmaverkoston toimintaan ja vaikutetaan valtakunnalliseen Terveet tilat 2028 -ohjelmaan sekä terveyden- ja hyvinvoinninlaitoksen valmistelemaan sisäilmaohjelmaan.

Toimiala osallistuu kansallisen paikkatietoalustan, maastotietokannan, osoitetietojärjestelmän, yhtenäisten kaupunkitietomallimääritysten sekä kuntien kokoavan tietopalvelun valmisteluun. Kiinteistönmuodostuksen yhteistyöryhmissä ja verkostoissa vaikutetaan lainsäädännön, määräysten ja ohjeistuksen sekä tietojärjestelmien kehittämiseen.

Sitovien tavoitteiden kytkeytyminen kaupunkistrategiaan

Toimialan sitovat tavoitteet kytkeytyvät kaupunkistrategiaan, kaupunkitason strategiamittareihin, kaupunkitasoisiin hankkeisiin ja yhteissuunnittelun teemoihin seuraavasti:

Sitovat tavoitteet ja niiden mittarit:

Asuntotuotannon edellytysten turvaaminen ja edistäminen:

- Kaavoitetaan vähintään 700 000 k-m² pääosin raideliikenteen palvelualueelle, josta täydennysrakentamista vähintään 40 %.
- Rakennusoikeutta luovutetaan vähintään 400 000 k-m².
- Asuntotuotanto vähintään 1500 asuntoa.
- Asuntotuotanto-ohjelman ja katuinvestointiohjelman yhteensovittaminen; ATO-mittarin tavoitetaso 360.

Tavoite toteutuu, kun kaikki mittarit saavutetaan.

Ekologisesti kestävä kehityksen turvaaminen:

- Kehitetään ja otetaan käyttöön Hiilineutraali Helsinki 2035 – toimenpideohjelman toteutumisen ja vaikutusten arvioinnin työkalu.
- Jalankulku-, pyöräily- ja joukkoliikennematkojen yhteenlaskettu osuus kaikista matkoista kasvaa.
- Energiansäästöavoite on neljä prosenttia vuoden 2015 ominaisenergiankulutuksesta ulkovalaistuksen (kWh/asukas) ja toimitilojen (kWh/m²) osalta.
- Helsingin katu- ja puistorakentamisessa muodostuvista maa-aineksista vähintään 80 % hyötykäytetään.

Tavoite toteutuu, kun kaikki mittarit saavutetaan.

Asiakaskokemuksen parantaminen:

- Koko toimialan asiakastyytyväisyys paranee edellisvuodesta.
- Digitaalinen asiakkuus: Yhteinen tavoite kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan (Kuva) kanssa tukemaan kaupungin oma.helsinki -palvelun profiilipilotointia ja sen käyttöä Helsinki-sovelluksessa. Mittari: Kymppitutkimus oma.helsinki -ratkaisun mahdollisuudet ja kokeilee sitä ainakin yhdessä palvelussa.

Tavoite toteutuu, kun kaikki mittarit saavutetaan.

Tilojen ja alueiden monipuolinen ja tehokas käyttö:

- Tyhjiä tiloja osuus enintään 4 %.

Tavoite toteutuu, kun mittari on toteutunut.

Hyvä johtaminen ja hyvinvoiva henkilöstö

Kaupunkiympäristön toimialan palveluissa tarvittavan henkilöstön saatavuus, työkyky ja pysyvyys varmistetaan hyvällä johtamisella ja ilmapiirillä. Henkilöstösuunnittelu osana vuotuista talousarvioprosessia mahdollistaa, että johtamista ja henkilöstön hyvinvointia ja osaamista kehitetään tavoitteellisesti ja toimialan strategisten osaamistarpeiden mukaisesti.

Henkilöstön osallisuutta ja yhteistyötä vahvistetaan jaetun johtajuuden avulla, jossa työyhteisön jäsenet osallistuvat johtamiseen oman ja yhteisen työn sujuvoittamiseksi. Tavoitteina ovat mm. uusien toimintatapojen kehittäminen ja kokeilu yhdessä, yhteinen tavoitteiden asettaminen ja niihin sitoutuminen sekä muutosta ja oppimista tukevan työympäristön rakentaminen.

Henkilöstöä kannustetaan monipaikkaisella työllä verkostoitumiseen, yhteistyöhön, työtapojen kehittämiseen sekä tiedon ja osaamisen jakamiseen. Toimialan työympäristön kehittämisen tavoitteena on yhdessä tekeminen: digitaalisilla työvälineillä saadaan aikaan ketterämpää kehittämistä ja tiedon jakamista, joustavilla ja muuntuvilla tilaratkaisuilla vaikutetaan henkilöstön hyvinvointiin ja tuottavuuteen sekä uusilla toimintatavoilla edistetään sujuvampaa työn tekemistä.

Yhteisten prosessien sujuvoittamisella, toimintatapojen uudistamisella ja asiakaspalvelun parantamisella toimialan sisällä sekä muiden toimialojen kanssa ennakoidaan toimintaympäristön muutoksia, lisätään tuottavuutta ja parannetaan palveluja. Panostamalla digitaalisten työvälineiden käyttöönottamiseen ja sähköisen asioinnin lisäämiseen parannetaan palveluiden laatua ja saavutettavuutta.

Henkilöstön osaamisen kehittämistä, jakamista ja verkostoitumista yli palvelurajojen vahvistetaan toimialan yhteisellä KymppAkatemialla, joka tarjoaa kaikille näkyvän kanavan ajankohtaisiin koulutuksiin. Opintosisällöt johdetaan mm. strategiasta, toimialan prosesseista ja kehittämissuunnitelmista. Koulutuksista osa on kaikille suunnattua, osa kohdennettua, ja osa syventävää työnkuvan ja -roolien mukaan. Työssä tarvittava ammatillinen osaaminen ja lakisääteinen koulutus varmistetaan palvelutasoisilla ja henkilökohtaisilla osaamisen kehittämissuunnitelmilla. Vuonna 2019 johtamisen kehittämisen painopistealueena ovat etenkin muutosjohtamisen vahvistaminen sekä osaamisen ja työkykyjohtamisen kehittäminen toimialalla.

Työkykyjohtamisen tavoitteena on pitää henkilöstö työkykyisenä tuottavassa ja mielekkäässä työssä. Samalla edesautetaan hyvän asiakaskokemuksen syntymistä ja vaikutetaan palveluiden laatuun. Työkykyjohtamista kehitetään mm. vahvistamalla esimiestyössä varhaista tukea ja työhön paluun tukea, sujuvoittamalla uudelleensijoitusprosessia osana osaamisen oikeaa kohdistamista, vakiinnuttamalla organisaation työsuojelutoimintaa sekä vahvistamalla työterveyshuollon ja esimiesten välistä yhteistyötä.

Osaamisen johtamisen tavoitteena on ennakoida, millaista osaamista strategisten tavoitteiden toteutus vaatii ja varmistaa organisaation toimintakyky myös muutosten keskellä. Osaaminen näkyy hyvinä työsuorituksina ja tavoitteiden saavuttamisessa. Osaamisen jakaminen ja laajentaminen edistävät resurssien joustavaa kohdentamista ja hyödyntämistä. Tavoitteena on varmistaa osaamisresurssien tehokas käyttö ja tunnistaa toiminnan kannalta kriittiset osaamistarpeet myös tulevaisuuden näkökulmasta. Toimialan osaamisen kehittämisen keskiössä on työssä oppiminen. Oppimista ja yhteisöllistä sekä vuorovaikutteista ja monikanavaista tiedon jakamista ja jalostamista tuetaan hankkimalla toimialalle digitaalinen oppimisympäristö.

Vuoden 2019 tuetaan esimiesten ja erityisesti keskijohdon taitoja ja työkaluja työympäristömuutoksen käsittelyyn ja muutoksen johtamiseen. Esimies- ja työyhteisövalmennuksissa keskitytään paitsi digitaalisten työkalujen ja yhteistyöhön nojaavan työkuulttuurin kehittämiseen, tunnistamaan palvelukohtaisia haasteita ja lisäämään muutosvalmiutta myös työyhteisötasolla.

Digitalisaatio-ohjelman toteuttaminen

Toimialan digitalisaatio-ohjelman tavoitteena on maailman toimivin kaupunkiympäristö, jossa on sujuvaa asua ja toimia ja jossa digitaaliset ratkaisut säästävät aikaa arjessa hyvinvoinnin edistämiseksi. Toimialan yhtenäinen, verkostomainen ja tieto- ja tietomallipohjainen tekeminen tuottaa käyttäjälähtöisiä ratkaisuja. Ohjelman toimenpiteinä ovat asiakashyötyjen kasvattaminen, toiminnan uudistaminen tiedonhallintaa parantamalla ja yhteistyötä muiden toimialojen kanssa tiivistämällä sekä tietomallien hyödyntäminen kaikessa infra-alan toiminnassa. Toimiala ottaa kaupunkitasoisen roolin tietomallinnuksen, paikkatietostrategian, osaamisen kehittämisalustan ja IoT- ja älykkään kaupunkiympäristön eteenpäin viemisessä.

Käyttäjälähtöiset, laadukkaat palvelut

Sähköistä asiointia laajennetaan tuomalla uusia palveluja sen piiriin. Näitä ovat mm. yleisen alueiden luvat ja ympäristöluvat sekä näiden hakeminen, pysäköintilupien verkkokauppa, kiinteistönuodostukseen liittyvä seuranta, osakehuoneistojen hallinta ja vuokra-asuntojen jakelu. Lisäämme tarvittavien dokumenttien sähköistä jakamista ja sähköisen allekirjoituksen käyttöönottoa. Sähköisen asioinnin laatua ja vuorovaikutteisuutta lisätään ottamalla käyttöön sähköinen ajanvarausjärjestelmä asiantuntijapalveluille ja lisäämällä viestintäkanavien kuten Chatin käyttöä asiointikanavana.

Älykäs, tietoon perustuva toiminta

Yhdenmukaistamme toimintatapojamme ja tiedonhallintaa sekä niihin liittyviä järjestelmiä, mm. rakentamisen ja ylläpidon toiminnanohjausjärjestelmiä ja dokumenttien hallintajärjestelmää. Lisäämme toimintamme läpinäkyvyyttä ja osallistamista lisäämällä avoimen datan aineistoja kuten yleisten alueiden omaisuustietoja ja liikennetietoja ja tuomalla niitä karttapalveluun. Edistämme toiminnan tehostamista, laadunhallintaa ja yhtenäistä tiedonhallintaa mm. asemakaavoituksen osalta ja ottamalla käyttöön maanvuokrajärjestelmän sekä kehittämällä urakanhallintajärjestelmää. Työprosesseja sähköistetään tiedonkeruusta lähtien, mm. leikkipaikkojen turvatarkastusten osalta. Sähköisen allekirjoituksen ja sähköisen säilytyksen käyttöönottoa edistetään useissa työvaiheissa, mikä sujuvoittaa prosesseja ja vähentää merkittävästi paperia. Olemme mukana valtakunnallisissa hankkeissa kuten Infra-alan kustannuslaskentajärjestelmän ja -palvelun uudelleen rakentamisessa sekä ympäristöterveydenhuollon valvontatietojärjestelmän jatkokehittämisessä.

Älykäs kaupunkiympäristö

Rakennamme Älykkään kaupunkiympäristön edellyttämää kaupunkimallia tuomalla ajantasaisen tiedon kaupungin 3D-kaupunkimalliin. Tietomallin rakentamisessa keskitymme elinkaarihallintaan, mikä tarkoittaa tietomallin hyödyntämistä koko suunnittelun, rakentamisen ja ylläpidon prosessivaiheissa, mm. 3D-kiinteistönuodostuksen hankkeessa. Kehitämme yhteistä tietoaalustaa, johon keräämme tietoja järjestelmistä ja erilaisten mittarointien (mm. IoT) avulla. Näitä ovat esimerkiksi liikennevalojen verkkotietojärjestelmän hankinta, älyliikenteen järjestelmien määrittelyt ja käyttöönotto sekä uusien Smart City -toimintojen luominen mm. ulkovalaistuksen etäohjausjärjestelmän kehittämisellä. Kaupungin omistamien tilojen reaaliaikaista olosuhdeseurantaa kehitetään, jolla voidaan seurata mm. energiatehokkuutta, tilojen turvallisuutta ja terveellisyttä sekä niiden ylläpitotarvetta. Hyödynnämme ja avaamme kerättyä tietoa mahdollistaen uutta liiketoimintaa ja kaupunkilaisten arjen sujuvuutta, mm. autoilijoille sähköisesti tietoa liikennejärjestelyistä ja pysäköintipaikoista ja koululaisten vanhemmille tietoa koulujen sisäilmasta.

Asiakslähtöinen ja tehokas työskenteleminen

Henkilöstön digitaalista kyvykkyyttä ja jatkuvaa oppimista tuetaan kehittämällä KympeAkatemia -konseptia ja ottamalla käyttöön digitaalinen oppimisympäristö. Monipaikkaista työtä tuetaan ottamalla käyttöön mobiilileimaus, yhteistyötä edistäviä työkaluja, yhtenäistämällä laitekantaa ja muuttamalla toimintatapoja paperittomiksi. Uusi toimitalo valmistuu 2020. Kokeilemme erilaisia teknisiä ratkaisuja, jotka edesauttavat uudenlaista työn tekemistä kuten cave ja bigroom. Lisäksi kartoitamme eri sähköisiä vaihtoehtoja, joiden kautta voi nähdä missä on vapaita työpisteitä tai mistä henkilö löytyy.

3 Investoinnit

Kiinteä omaisuus, TA-kohta 801

Kiinteistöjen myynnit

Talousarviossa on kiinteää omaisuutta arvioitu myytävän 100 milj. euroa vuonna 2019. Kiinteän omaisuuden myyntiin liittyvästä kauppahinnasta kirjataan arvioitu myyntivoitto 95 milj. euron talousarviokohtaan Kaupunkirakenne.

Tonttimyynnin painopiste on Jätkäsaari-Hietalahden, Kalasataman ja Pasila-Postipuiston projektialueilla, jotka yhdessä kattavat kolme neljänestä ennakoitujen kauppojen kokonaiskauppahinnasta. Tulevien vuosien asuntotuotantotavoitteiden toteutumista turvataan järjestämällä yleinen asuntonttien varauskierros sekä erilaisia tontinluovutus- ja kehittämiskilpailuja vuoden 2018 lopussa päätettäväksi tulevien Maapoliittisten linjausten I -vaiheen periaatteiden mukaisesti.

Kaupungin ulkokunnissa omistamien maiden tulevaa käyttö- ja omistamistarvetta kartoitetaan ja päivitetään toimialan sisäisenä yhteistyönä, tavoitteena toimenpide-ehdotus ja toimenpiteiden aikataulutus. Kaupungille tarpeettomiksi käyneiden kiinteistöjen myyntiä jatketaan, painopisteen ollessa asemakaavatonteilla, rakennetuilla sekä perintönä tulleilla kiinteistöillä, joista saavat tulot on osoitettu tiettyyn käyttöön.

		TA 2018 *1000 eur	TAE 2019 *1000 eur	TUBU 2019 *1000 eur
801	Kiinteä omaisuus			
80150	Kiinteän omaisuuden myynti	5 000	5 000	5 000

Kiinteistöjen hankinnat

Vuodelle 2019 on kiinteistöjen hankintoihin määrärahaa käytössä 10 milj. euroa. Määräraha ei sisällä maankäyttö-sopimusten maana saatavien maankäyttökorvausten ja niihin liittyvien kiinteistöjärjestelyjen vaatimia ns. teknisiä määrärahoja, joiden määrät vuositasolla suuresti vaihtelevat. Niiden osalta esitetään tapauskohtaisesti ylitysoikeuksia.

Vuoden 2019 strategisena painopisteenä on Raide-Jokerin ja muiden uuden yleiskaavan mukaisten painopistealuiden toteuttamisen edistämiseen tähtäävä maanhankinta. Täydennysrakentamisen edistämiseksi kartoitetaan osana Maapoliittisten linjausten II -vaihetta ne alueet, joilla maanhankinnan keinoin voidaan edistää kaavoitusta ja sen toteutusta. Lisäksi kehitetään hankintojen keskeiset priorisointiperiaatteet. Östersundomissa jatketaan maanhankintaa maapoliittisten periaatteiden mukaisesti. Operatiivisena tavoitteena on valmistuneiden ja valmistuvien asemakaavojen toteuttamista edistävä maanhankinta, josta osa tapahtuu maankäyttö-sopimusten kautta.

		TA 2018 *1000 eur	TAE 2019 *1000 eur	TUBU 2019 *1000 eur
80101	Kiinteistöjen ja kiinteistöjen hallintaan oikeuttavien osakkeiden ostot ja lunastukset sekä täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	11 500	10 000	10 000

Esirakentaminen

Talousarviossa on esirakentamiseen yhteensä käytössä 85,6 milj. euroa.

Projektialueiden esirakentamiseen (80102) on talousarviossa käytettävissä 47,6 milj. euroa ja muuhun esirakentamiseen (80103) 38 milj. euroa.

Esirakentamisprosessi on keskeinen asuntotuotannon sujuvuuden näkökulmasta. Asuntohankkeiden suunnittelua, tonttien toteutuskelpoisuuden suunnittelua ja töiden ohjelmointia tehdään samanaikaisesti yleisten alueiden ja infra-verkoston suunnittelun kanssa. Alueellisissa kohteissa tonttien ja sitä ympäröivien yleisten alueiden esirakentaminen yhdistetään katujen ja infraverkostojen rakentamiseen kustannus- ja aikataulusäästöjen saavuttamiseksi. Maaomaisuuden kehittäminen ja tontit -palvelun maaomaisuusyksikkö teettää lisäksi yksittäisten tonttien pilaantuneiden maiden kunnostuksia ja johtosiirtoja tonttien saattamiseksi rakentamiskelpoiksi.

Rahoituksen käyttö määrärahaakohtaisesti on esitetty liitteenä olevassa taulukossa. (Liite 9)

	TA 2018 *1000 eur	TAE 2019 *1000 eur	TUBU 2019 *1000 eur
Esirakentaminen	75 163	72 424	85 624
80102 Projektialueiden esirakentaminen, täyttötöyt, kaupunginhallituksen käytettäväksi	56 363	47 624	47 624
8010201 Kamppi-Töölönlahden esirakent	0	0	0
8010202 Länsisataman esirakentaminen	18 507	8 074	8 074
8010203 Kalasatama, esirak. ja maaperän puhdistaminen	27 170	31 800	31 800
8010204 Kruunuvuorenrannan esirakentaminen	5 952	3 100	3 100
8010205 Kuninkaankolmion esirakentaminen	279	660	660
8010206 Pasilan esirakentaminen	3 255	3 500	3 500
8010207 Uusien projektialueiden ja muun täydennysrakentamisen edellyttämät selvitykset, toimenpiteet ja esirakentaminen	1 200	490	490
80103 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	18 800	24 800	38 000
8010301 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiseksi saattaminen	15 300	21 300	34 500
8010302 Täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit	3 500	3 500	3 500
8040206 Kuninkaankolmion puistot	255	846	846

80102 Projektialueiden esirakentaminen, khn käytettäväksi

Projektialueiden esirakentamiseen on talousarviossa varattu vuodelle 2019 yhteensä 47,6 milj. euroa. Projektialueille osoitetut esirakentamismäärärahat on talousarviossa osoitettu kaupunginhallituksen käytettäväksi. Määrärahat haetaan projektialuekohtaisesti kaupunginhallitukselta toimialan käyttöön ja toimiala varautuu toiminnassaan niiden toimeenpanoon. Määrärahaa käytetään projektialueiden asunto- ja muun rakentamisen edellyttämien rakentamiskelpoisuuteen liittyvien toimenpiteiden toteuttamiseen.

80103 Esirakentaminen, täyttötöyt, rakentamiskelpoiseksi saattaminen, kylkn käytettäväksi

8010301 Muu esirakentaminen, alueiden käyttöönotto ja tonttien rakentamiskelpoiseksi saattaminen

Määrärahaa käytetään projektialueiden ulkopuolella asuntotuotannon edellytysten luomiseen kuten pilaantuneiden maiden puhdistamiseen, johtosiirtoihin ja muuhun esirakentamiseen.

8010302 Täydennysrakennuskorvaukset ja korvausinvestoinnit

Täydennysrakentamiskorvauksella ja korvausinvestoinneilla pyritään edistämään kaupungin vuokratonttien täydennysrakentamista. Korvauksilla hankitaan kaupungille maata ja uutta asuinrakennusoikeutta sekä saatetaan hankitut alueet rakentamiskelpoisiksi. Täydennysrakentamisen edistämiseksi korvauseriaatteita tullaan edelleen kehittämään.

Rakennukset, TA-kohta 802

Talonrakennusinvestointeihin vuodelle 2019 on varattu yhteensä 260,1 miljoonaa euroa, josta uudis- ja lisärakennushankkeisiin ja niiden suunnitteluun on varattu 131,8 miljoonaa euroa sekä korjaushankkeisiin ja niiden suunnitteluun 128,3 miljoonaa euroa.

Investointiohjelman lisäksi kaupunki toteuttaa uudishankkeitaan myös vuokra- ja osakekohteina sekä kiinteistöyhtiömuotoisina. Merkittävimpiä rakenteilla olevia kiinteistöyhtiömuotoisina toteutettavia uudishankkeita ovat Metropolia ammattikorkeakoulun käyttöön tarkoitettu Myllypuron kampusrakennus ja kaupunkiympäristön toimialan yhteinen tilahanke. Muita kiinteistöyhtiömuotoisia tilahankkeita ovat Tukutorin pakastamon, Urheahallin ja Tanssin talon uudisinvestoinnit.

Lisäksi Laakson ja Malmin sairaalahankkeiden sekä Stadin ammattiopiston Roihupellon ja Myllypuron kampuksen tulevat tilat suunnitellaan toteutettavaksi käyttäen vaihtoehtoista toteutus- ja rahoitusmuotoa. Laakson yhteissairaalahankeelle on kuitenkin varattu hankesuunnitteluun tarvittava rahoitus investointiohjelmasta. Myös Suutarila-Siltamäki-alueen koulu- ja päiväkotihankkeet suunnitellaan toteutettavaksi käyttäen vaihtoehtoista toteutus- ja rahoitusmuotoa.

Talonrakennuksen määrärahojenkäyttö määrä- ja kohdekohtaisesti on esitetty liitteenä olevassa taulukossa. (Liite 10)

Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset on esitetty liitteenä olevassa taulukossa (Liite 11)

Uudis- ja lisärakennushankkeet, kylkn käytettäväksi (8 02 01)

Uudisrakentamisen pääpaino on uusien alueiden palvelurakennusten ja olemassa olevia rakennuksia korvaavien uudisrakennusten toteuttamisessa. Merkittävimmät rakentamisvaiheessa olevat uudisrakennushankkeet ovat Jakomäen sydän – alueen uusi yhtenäinen peruskoulu sekä nuoriso- ja päiväkotitilat, Jätkäsaaren peruskoulu, Vuosaaren lukion korvaava uudisrakennus, Kalasataman korttelitalo (peruskoulun 2. vaihe), rakentamispalveluliikelaitos Staran ja kulttuuri- ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden Vuosaaren työtukikohta ja lasten päiväkoti Neulanen.

Vuonna 2019 jatkuu useiden uudisrakennushankkeiden suunnittelu mm. Helsingin kielilukion, Puotilan ala-asteen koulun, lasten päiväkoti Vaapukan korvaavat uudisrakennushankkeet sekä uusien alueiden palvelurakennusten suunnittelu mm. lasten päiväkoti Hopealaakso ja Verkkosaari sekä Kuninkaantammen peruskoulu ja päiväkoti.

Korjaushankkeet, kylkn käytettäväksi (8 02 02)

Korjausrakentamisen ohjelmoinnin lähtökohtana on kaikkien toimitilojen mutta varsinkin koulurakennusten ja päiväkotien käyttökelpoisuuden, terveellisyyden ja turvallisuuden varmistaminen. Vuonna 2019 korjausrakentamisen investointeihin on varattu 128 miljoonaa euroa. Uudisrakentamisesta 96 miljoonaa euroa on korvaavaa uudisrakentamista, joten talousarviovuonna 2019 käytetään yhteensä 224 miljoonaa euroa rakennusten korjausvelan hillitsemiseen.

Merkittävimpiä yksittäisiä rakentamisvaiheessa olevia korjaushankkeita ovat Aleksis Kiven peruskoulu, Botby grundskolanin, Kruunuhaan ylä-asteen koulun, Pohjois-Haagan ala-asteen koulun, Resson lukion ja Hakaniemen hallin perusparannukset.

Suunnitteluvaiheessa on myös lukuisia hankkeita mm. Etu-Töölön lukion, Kallion ala-asteen koulun, Lauttasaaren ala-asteen koulun, Pihlajiston ala-asteen koulun ja Tahvonlahden ala-asteen koulun perusparannukset.

Kaikki yli 1,0 miljoonan euron työkohteet on esitetty talonrakentamisen rakentamishjelmassa omina hankkeinaan. Näiden kohdennettujen hankkeiden lisäksi vuodelle 2019 kohdentamattomiin korjaushankkeisiin on varattu 31,5 miljoonaa euroa. Kohdentamattomia määrärahoja käytetään rakennusosien ja laitteiden ennakoiiviin korjauksiin, vaurioituneiden tilojen korjaamiseen, jotta tilat voitaisiin pitää käyttökunnossa ja välttyttäisiin lisävaurioilta, sekä välttämättömiin toiminnallisiin muutostöihin palveluverkkoa kehitettäessä.

Rakentamishjelman toteutuminen edellyttää käyttäjätoimialoilta panostusta ripeään tarveselvitysten ja erityisesti tilaohjelmien laadintaan. Ohjelman läpiviemiseksi tarvitaan nykyistä laajempaa väistötilojen käyttöä. Rakennuttamisvaiheessa haasteita voi ilmetä niin henkilöressurssien riittävydessä kuin suhdanteiden aikaansaamassa tarjoushintojen nousussa.

		TA 2018	TAE 2019	TUBU 2019
		*1000 eur	*1000 eur	*1000 eur
802	Talonrakennushankkeet yhteensä	218 391	260 134	260 134
80201	Uudis- ja lisärakennushankkeet kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	103 931	131 771	131 771
8020101	Uudisrakennushankkeiden tarveselvitykset	1 000	3 772	3 772
8020102	Kasvatus- ja koulutustoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet	63 800	104 109	104 109
8020103	Kaupunkiympäristötoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet	690	0	0
8020104	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet	29 605	19 323	19 323
8020105	Sosiaali- ja terveystoimialan uudis- ja lisärakennushankkeet	519	89	89
8020106	Muut uudisrakennushankkeet	8 317	4 478	4 478
80202	Korjaushankkeet kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	112 550	128 363	128 363
8020201	Korjausrakennushankkeiden tarveselvitykset	1 900	1 900	1 900
8020202	Kasvatus- ja koulutustoimialan korjausrakennushankkeet	59 470	69 448	69 448
8020203	Kaupunkiympäristötoimialan korjausrakennushankkeet	3 460	11 158	11 158
8020204	Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimialan korjausrakennushankkeet	2 030	799	799
8020205	Sosiaali- ja terveystoimialan korjausrakennushankkeet	10 060	3 527	3 527
8020206	Muut korjausrakentamishankkeet	35 630	41 531	41 531
80203	Kaupungintalon korttelin kehittäminen kaupunginhallituksen käytettäväksi	1 910	0	0

Yleiset alueet, TA-kohdat 803 ja 804

Yleiset alueet-talousarviokohta sisältää Katujen ja liikenneväylien (803) sekä Puistojen ja liikunta-alueiden (804) talousarviomäärärahat, joihin on vuonna 2019 varattu yhteensä 163 milj. euroa. Osa talousarviomäärärahoista on osoitettu kaupunginhallituksen käytettäväksi. Määrärahat haetaan kaupunginhallitukselta toimialan käyttöön ja toimiala varautuu toiminnassaan niiden toimeenpanoon.

Lisäksi toimiala jatkaa ylitysoikeuksina saatavien keskeneräisten lähiörahastohankkeiden toteuttamista. Toimiala varautuu toteuttamaan myös osallistuvan budjetoinnin hankkeita kaupunginhallituksen hankepäätösten mukaisesti.

Kaikki katu-, puisto- ja liikunta-aluesuunnitelmat teetetään yksityisillä suunnittelutoimistoilla. Suunnittelupalvelut kilpailutetaan hankekohtaisesti tai tilataan kilpailutetun puitesopimuksen perusteella valituilta suunnittelutoimistoilta. Kaupunkikuvallisesti vaativissa silta- tai vastaavissa kohteissa suunnittelu voidaan teettää tarjouskilpailuun perustuva kilpailullisena rinnakkaishankintana. Geotekniset tutkimukset hankitaan toimialan maa- ja kallioperäyksiköstä ja maastomittaukset Helsingin kaupungin rakentamispalveluliikelaitokselta (=Stara).

Hankkeiden ohjelmoinnissa on yhteen sovitettu Yhteinen kunnallistekninen työmaa-yhteistoimintasopimuksen allekirjoittaneiden toimijoiden hankkeet.

Liikenne- ja katusuunnittelupalvelun toiminnanohjausyksikkö vastaa katu-, puisto- ja liikunta-alueiden investointimäärärahojen ohjelmoinnista, hankkeistamisesta, seurannasta ja raportoinnista. Katujen ja liikenneväylien suunnittelun teettämisestä vastaa liikenne- ja katusuunnittelupalvelun suunnitteluyksikkö. Puisto- ja liikunta-alueinvestointihankkeiden suunnittelun teettämisestä vastaa kaupunkitila- ja maisemasuunnittelupalvelun puisto- ja viheraluesuunnitteluyksikkö. Hankkeiden toteutuksesta vastaavat Rakennukset ja yleiset alueet -palvelukokonaisuuden rakennuttaminen-palvelu.

Kadut ja liikenneväylät, TA-kohta 803

Katu- ja liikenneväylähankkeisiin on talousarviossa varattu vuodelle 2019 yhteensä 135,9 milj. euroa, joka on noin n. 5 % vähemmän kuin vuoden 2018 talousarviomääräraha 142,9 milj. euroa. Määrärahan käyttö on esitetty määräraha- ja kohdekohtaisesti liitteenä olevassa taulukossa (Liite 9) ja rakentamiskohteet kartalla (Liite 11).

		TA 2018 *1000 eur	TAE 2019 *1000 eur	TUBU 2019 *1000 eur
803	Kadut ja liikenneväylät	142 855	132 664	135 864
80301	Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	61 150	62 400	64 800
8030101	Uudisrakentaminen	17 600	17 100	17 500
8030102	Perusparantaminen ja liikennejärjestelyt	41 750	43 600	43 600
8030103	Muut investoinnit	1 800	1 700	3 700
80302	Projektialueiden kadut kaupunginhallituksen käytettäväksi	81 405	70 264	70 264
8030201	Kamppi-Töölönlahti	1 500	2 000	2 000
8030202	Länsisatama	10 400	17 200	17 200
8030203	Kalasadama	15 200	12 900	12 900
8030204	Kruunuvuorenranta	6 870	2 790	2 790
8030205	Pasila	39 000	28 274	28 274
8030206	Kuninkaankolmio	3 280	3 700	3 700
8030207	Kruunusillat	4 180	3 400	3 400
8030208	Uudet projektialueet ja muu täydennysrakentaminen	975	0	0
80303	Yhteishankkeet Liikenneviraston kanssa, kaupunginhallituksen käytettäväksi	300	0	800

Uudisrakentaminen ja perusparantaminen sekä muut investoinnit, kylkn käytettäväksi, TA-kohta 80301

Uudisrakentamiseen, perusparantamiseen sekä muihin investointeihin on talousarviossa varattu 64,8 milj. euroa. Uudisrakentamisen määräraha käytetään asuntotuotannon edellyttämien katujen rakentamiseen suurpiirien alueella. Melusteiden määrärahalla käynnistetään Vanhan Porvoontien (Suurmetsäntie - Heikinlaaksontie) melusuojausten suunnittelu.

Perusparantamisen määrärahalla peruskorjataan katuja (mm. Erottaja), ulkovalaistusta ja siltoja (mm. Vuosaaren silta, Lauttasaaren silta), uusitaan päällysteitä, parannetaan joukkoliikenteen edellytyksiä, parannetaan liikenneturvallisuutta (mm. Oulunkylä) ja toteutetaan pyöräilyn tavoiteverkostoa (mm. Hämeentie, Vuosaaren jalankulun ja pyö-

räily silta). Lisäksi perusparantamisen määrärahalta toteutetaan Raide-Jokeriin kuulumattomia, mutta Raide-Jokeriin kiinteästi liittyviä liikenneturvallisuutta sekä jalankulkua ja pyöräilyä parantavia hankkeita. Muut investoinnit - määrärahalta toteutetaan täytemaan vastaanottoaikoja kaivumaiden hyödyntämishankkeen mukaisesti, toteutetaan lumen lähivastanottoaikoja, hiekkasiiloja, uusien yleisten käymäläyksiköiden perustuksia ja kunnallistekniikkaa sekä kunnostetaan ja suojataan ranta-alueita tulvilta. Lisäksi varaudutaan Vallisaaren vesihuollon toteutukseen.

Projektialueiden kadu, khn käytettäväksi, TA-kohta 80302

Projektialueiden katuihin on talousarviossa varattu yhteensä 70,3 milj. euroa. Määrärahalta toteutetaan asunto- ja toimitilatutuotannon edellyttämiä katuhankkeita aluerakentamisen projektialueilla Kamppi-Töölönlahdessa, Länsisatamassa, Kalasatamassa, Kruunuvuorenrannassa, Pasilassa, Kuninkaankolmiossa ja Kruunusilloissa.

Yhteishankkeet liikenneviraston kanssa, khn käytettäväksi, TA-kohta 80303

Yhteishankkeisiin liikenneviraston kanssa on talousarviossa osoitettu 0,8 milj. euroa ja merkittävimmät kohteet ovat tiesuunnitelman laadinta Länsiväylälle Koivusaaren liittymään ja Lahdenväylälle Malmin eritasoliittymään. Meluntorjunnan osalta määräraha on osoitettu Lahdenväylällä Viikin melusteeseen. Lisäksi määrärahalta varaudutaan osallistumaan kaupungin maksuosuudella muihin yhteishankkeisiin ja selvityksiin.

Puistot ja liikunta-alueet, TA-kohta 804

Puisto- ja liikunta-aluehankkeisiin on talousarviossa varattu vuodelle 2019 yhteensä 27,1 milj. euroa, joka on n. 36 %:a enemmän kuin vuonna 2018 ollut määräraha 19,9 milj. euroa. Määrärahan käyttö on esitetty määräraha- ja kohdekohtaisesti liitteenä olevassa taulukossa (Liite 10) ja rakentamiskohteet kartalla (Liite 11).

		TA 2018 *1000 eur	TAE 2019 *1000 eur	TUBU 2019 *1000 eur
804	Puistot ja liikunta-alueet	19 895	20 114	27 114
80401	Puistot ja liikunta-alueet, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	14 800	12 000	19 000
8040101	Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset	7 140	7 800	12 300
8040102	Liikuntapaikat- ja ulkoilualueet	7 660	4 200	6 700
80402	Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, kaupunginhallituksen käytettäväksi	5 095	8 114	8 114
8040201	Kamppi-Töölönlahti-alueen puistot	1 400	1 400	1 400
8040202	Länsisataman puistot ja liikunta-alueet	2 571	4 000	4 000
8040203	Kalasataman puistot ja liikunta-alueet	357	1 226	1 226
8040204	Kruunuvuorenrannan puistot ja liikunta-alueet	255	474	474
8040205	Pasilan puistot	257	168	168
8040206	Kuninkaankolmion puistot	255	846	846

Puistot ja liikunta-alueet, kylkn käytettäväksi, TA-kohta 80401

Puistoihin ja liikunta-alueisiin on talousarviossa varattu 19 milj. euroa. Määrärahalta toteutetaan uusia puistoja ja liikunta-alueita sekä peruskorjataan puistoja ja liikunta-alueita.

8040101 Uudet puistot ja puistojen peruskorjaukset

Puistojen osalta määrärahan käyttö kohdistuu uusien asuntoalueiden edellyttämien puistojen toteutukseen. Peruskorjauksen osalta pääpaino kohdistuu rakennettujen puistojen ja leikkipuistojen välttämättömiin käyttökelpoisuuden

edellyttämiin peruskorjauksiin suurpiirien alueella. Lisäksi toteutetaan luonnonsuojelualueiden ja merellisen Helsingin hankkeita.

8040102 Liikuntapaikat ja ulkoilualueet

Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden osalta määrärahan käyttö kohdistuu pääosin rakennettujen liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden välttämättömiin käyttökelpoisuuden edellyttämiin peruskorjauksiin. Uusia liikuntapaikkoja ja ulkoilu-alueinvestointeja toteutetaan asuntotuotannon edellytysten mukaisesti mm. Kivikon liikuntapuiston suunnittelu ja Lauttasaaren tekojää. Liikuntapaikkojen ja ulkoilualueiden hankkeet on priorisoitu yhteistyössä Kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan liikuntapalveluiden kanssa.

Projektialueiden puistot ja liikunta-alueet, khn käytettäväksi, TA-kohta 80402

Projektialueiden puistoihin ja liikunta-alueisiin on talousarviossa varattu yhteensä 8,1 milj. euroa. Määrärahalla toteutetaan asuntotuotannon edellyttämiä puisto- ja liikunta-aluehankkeita aluerakentamisen projektialueilla (mm. Maksiinpuisto, Loviseholminpuisto ja Jätkäsaaren liikuntapuisto).

Irtaimen omaisuuden perushankinta, TA-kohta 805

Kaupunkiympäristön irtaimen omaisuuden hankintoihin on varattu 6,255 milj. euroa. Määrärahoilla rahoitetaan toimialan edellyttämiä IT-laitehankintoja, tietotekniikkahankkeita, toiminnan kehittämistä ja työkoneita. Merkittävin osuus irtaimen määrärahasta käytetään tietojärjestelmien kehittämiseen. Suurimpia hankkeita ovat uuden dokumentinhallinta järjestelmähankkeen ensimmäinen vaihe, maanvuokrajärjestelmän ja ALLU-hankkeiden loppuosat, EU-tietosuoja-asetuksen tietojärjestelmämuutokset ja sähköisen asiointin edistäminen useissa eri hankkeissa. Toimialan digitalisaatio-ohjelman 2018 - 2022 toteutus käynnistyy ja vuoden 2019 kärkihankkeina ovat digitaalinen oppimisolusta henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja älykkään kaupunkiympäristön IoT-hanke mm. liikenteen, rakentamisen, lukituksen, energiatalouden ja ympäristötavoitteiden hankkeisiin käytettävän IoT- ja sensorikokonaisuuden hanke. Kehittämishankkeissa varaudutaan mm. tietomallipohjaiseen suunnitteluun, ilmakuvauskuviin ja KYMP-talon käyttäjähankintojen käynnistymiseen.

	TA 2018 *1000 eur	TAE 2019 *1000 eur	TUBU 2019 *1000 eur
805 Irtaimen omaisuuden perushankinta Kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	3 513	5 755	6 255
80503 Kaupunkiympäristötoimiala	3 513	5 755	6 255
8050302 Tietotekniikkahankinnat	3 294		5 395
8050303 Muut hankinnat	219		860

Arvopaperit, TA-kohta 806

HITAS-osakkeiden hankkiminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi (80601)

TA-kohta	TA 2018 *1000 eur	TAE 2019 *1000 eur	TUBU 2019 *1000 eur
80601 HITAS-osakkeiden ostaminen, kaupunkiympäristölautakunnan käytettäväksi	1 000	1 000	1 000

Muu pääomatalous TA-kohta 807

Vuodelle 2019 on rakennuksia ja osakehuoneistoja arvioitu myytävän noin 8 milj. eurolla, josta muuhun pääomatalouteen kirjataan tasearvon mukaiset 3 milj. euroa. Erotuksena syntyvät 5 milj. euron myyntivoitot kirjataan talousarviokohtaan Kaupunkirakenne. Myytävät kohteet ovat pääosin pienrakennuksia tai kohteita, joissa palvelutuotanto on loppunut.

Myynnin tavoitteena on luopuminen huonokuntoisista rakennuksista, joita kaupunki ei käytä omassa palvelutuotannossaan. Kaupungin kokonaistaloudellisen edun vuoksi myyntikohteiden valinnan lähtökohtana on korjausvelan ja korjaustarpeen sekä ylläpitokustannusten pienentäminen ottaen huomioon myös kohteista mahdollisesti saatavat vuokraustuotot. Tällä tavalla voidaan niukkoja isännöitsijä- ja projektiresursseja suunnata entistä tehokkaammin kaupungin hallintokuntien pitkäaikaisessa käytössä olevien rakennusten kunnossapitoon. Samalla voidaan pitkän aikavälin korjaustoimintaa suunnata omassa palvelukäytössä oleviin keskeisiin kohteisiin kaupungin taloustilanteen mahdollistamalla rahoituksella.

		TA 2018 *1000 eur	TAE 2019 *1000 eur	TUBU 2019 *1000 eur
807	Muu pääomatalous	5 300	4 100	3 100
80752	Rakennusten ja osakkeiden myyntitulot	5 300	4 000	3 000
80753	Väestönsuojakorvaukset	0	100	100

LIITTEET:

- Liite 2, Toimintasuunnitelma yhteinen osuus, tiivistelmä kaupunginkansliaa varten
- Liite 3, Käyttötaloustaulukot (sis. avustukset sekä tuet ja maksusuudet)
- Liite 4, Sitovat ja muut toiminnalliset tavoitteet talousarviokohdittain
- Liite 5, Määrä- ja taloustavoitteet talousarviokohdittain
- Liite 6, Esirakentamishankkeet
- Liite 7, Talonrakennushankkeet
- Liite 8, Vuokra- ja osakehanke-ehdotukset hankkeittain vuosille 2019 - 2021.
- Liite 9, Hankkeet kadut ja liikenneväylät
- Liite 10, Hankkeet puistot ja liikunta-alueet
- Liite 11, Hankkeet luonnonsuojelualueet ja leikkipuistot
- Liite 12, Rakentamiskohteet kartalla
- Liite 13, Irtaimen omaisuuden hankinnat
- Liite 14, Investointien yhteenvetotaulukko
- Liite 15, Strategian toimenpideohjelma 2019
- Liite 16, Kymppijärjestelyneuvottelukunnan lausunto Kaupunkiympäristön toimialan toimintasuunnitelmasta ja tulosbudjetista vuodelle 2019